

Planeringsdirektiv 2024 med plan 2025-2026

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Ödeshögs kommuns styrmodell.....	3
3	Vision och fokusområden.....	4
3.1	Vision.....	4
3.2	Fokusområden.....	4
4	Kommunfullmäktiges prioriterade målområden.....	4
4.1	God ekonomisk hushållning.....	4
4.2	Finansiella mål.....	5
4.3	Personalpolitiska mål.....	5
4.4	Mål för verksamheten.....	6
5	Styrelsen grunduppdrag.....	7
5.1	Grunduppdrag.....	7
5.2	Kritiska kvalitetsfaktorer.....	12
6	Planeringsförutsättningar.....	14
6.1	Omvärldsanalys.....	14
6.2	Arbetsmarknad och utbildning.....	14
6.3	Befolkningsutveckling och prognos.....	14
6.4	Kommunens övergripande styrande dokument.....	15
7	Utveckling av verksamheten.....	16
7.1	Kommunstyrelsens kvittens av Kommunplanen.....	16
7.2	Uppdrag.....	16
7.3	Kvalitetssäkring och utveckling av grunduppdraget.....	16
7.4	Kommunstyrelsens hantering av kommunfullmäktiges mål.....	21
8	Budget 2024.....	22
8.1	Styrelsens driftsbudget.....	22
9	Konsekvenser av planeringsdirektiven.....	23
9.1	Sammanfattande bedömning.....	24

I Inledning

Planeringsdirektivet med budget är det övergripande och överordnade styrdokumentet för Ödeshögs kommuns nämnder och bolagsstyrelser.

Utblicken beskriver en samlad omvärldsanalys och ligger till grund för en mer långsiktig planering än planeringsdirektivet. I utblicken beskrivs ingen ekonomisk budget. Utblicken redovisades under planeringsberedningens sammanträde den 7 mars 2023.

Nämndernas uppgift är att fastställa grunduppdrag och utvecklingsuppdrag inom sitt eget område. De ska dessutom ta emot eventuella utvecklingsuppdrag som beslutas av kommunfullmäktige i dessa planeringsdirektiv.

Planeringsdirektiven fastställs normalt av kommunfullmäktige i oktober månad varefter nämnderna utifrån den tilldelade budgeten fastställer sina respektive planeringsdirektiv under december månad. Vid ett valår kan processen fördröjas med en månad.

2 Ödeshögs kommuns styrmodell

Styrmodell är ett samlingsbegrepp för att tydliggöra en gemensam struktur och gemensamma arbetssätt för styrning och ledning av kommunen som syftar till att säkerställa att de politiska viljeinriktningarna får genomslag i verksamheterna.

Kommuns vision utgör tillsammans med kommunala och statliga styrdokument verksamhetens grunduppdrag. Grunduppdraget är utgångspunkt för arbetet med personalpolitiska mål, finansiella mål, resursfördelning och utveckling. För att kvalitetssäkra verksamheten kopplas kritiska kvalitetsfaktorer till grunduppdraget.

Uppföljning enligt styrmodellen rapporteras till kommunfullmäktige tre gånger per år.

Styrmodellen illustreras av nedanstående bild.

3 Vision och fokusområden

3.1 Vision

Ödeshögs kommun har fastställt följande Vision:

- Ödeshög, en trygg plats där det är extra gott att bo, leva och verka. Ur bördig jord, rika skogar och klart vatten bygger vi framtiden tillsammans!

Dessutom har Ödeshögs kommunomfattande översiktsplan antagits av kommunfullmäktige under 2020. Översiktsplanen är ett av kommunens viktigaste strategiska dokument, framförallt för hur vi ska använda, utveckla och bevara mark- och vattenområden för en kommunutveckling som tar höjd för 6000 invånare.

3.2 Fokusområden

För att följa upp kvalitén i vår verksamhet har följande fokusområden fastställts:

- Medborgare
- Verksamhet
- Medarbetare
- Ekonomi

Kritiska kvalitetsfaktorer ska anges gentemot fokusområdena, se sidan 12.

4 Kommunfullmäktiges prioriterade målområden

Efter val till kommunfullmäktige formulerar den tillträdande majoriteten sin politiska vilja för mandatperioden i den så kallade Kommunplanen som beslutas av kommunfullmäktige. Kommunplanens viljeinriktning överförs till de årliga besluten om planeringsdirektiv.

För Ödeshögs kommuns samlade arbete anger kommunfullmäktige nedan de områden som ska prioriteras under mandatperiod, 2023-2026, (utifrån Kommunplanen). De anges som finansiella mål, personalpolitiska mål samt verksamhetsmål. Utöver detta avser kommunfullmäktige ange utvecklingsuppdrag till styrelsen eller nämnderna inom områden som kommunfullmäktige bedömer som väsentliga för kommunen som helhet.

Styrelsen och nämnderna ska arbeta aktivt med sina respektive grunduppdrag och ständigt utveckla dessa. Under förutsättning att det finns ekonomiska medel kan styrelsen/nämnderna också besluta om att ange särskilda utvecklingsuppdrag inom sitt eget område.

4.1 God ekonomisk hushållning

För att möta de växande behoven av kommunal verksamhet måste kommunen se till att både verksamhet och ekonomi genomsyras av god ekonomisk hushållning i både kort- och långsiktigt perspektiv.

Kännetecknande för en god ekonomisk hushållning är bland annat att de löpande intäkterna täcker de löpande kostnaderna och att resultatet, sett över en längre period är positivt. I kommunallagen fastslås att kommunerna och landstingen skall ange finansiella mål för ekonomin och mål och riktlinjer för verksamheten.

- För ekonomin skall anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

- För personalfrågor skall anges de personalpolitiska mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning
- För verksamheten skall anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Nedan beskrivs Ödeshögs kommuns tre målområden samt specificerade mål för mandatperioden som fastställts av kommunfullmäktige i och med beslutet om dessa planeringsdirektiv. Dessa ska vara styrande för verksamheterna och kommunens krav på ”God ekonomisk hushållning”.

4.2 Finansiella mål

De finansiella målen ska ange de finansiella förutsättningarna eller ramarna för den verksamhet kommunen bedriver. Den allmänna utgångspunkten för det finansiella perspektivet är att varje generation själv måste bära kostnaderna för den service som den konsumerar.

De grundläggande tankarna kring god ekonomisk hushållning är att resultatet ska vara så högt att kommunen dels klarar av dippar i den ekonomiska utvecklingen dels kan genomföra för verksamheten löpande investeringar med egna medel. Investeringarna ska spridas ut så att resultatet tillsammans med avskrivningarna under planperioden är tillräckligt för att investera i det som är nödvändigt. Ödeshögs kommun står nu inför en nödvändig investering i en ny skola och förskola. Behov av en ny förskola har funnits en längre tid då barnantalet ökat i kommunen. Fridtjuv Bergsskolan (grundskola) uppfyller inte längre de krav som kan ställas på en skola. Såväl pedagogiskt som sett ur fastighetens skick är denna investering nödvändig. Ödeshög är en liten kommun vilket gör att vi inte har samma möjligheter att ”sprida ut” stora investeringar jämt över en obegränsad tidsperiod. När skolan/förskolan är färdigställd behöver inte så stora investeringar göras på många år.

Detta gör att vi behöver en annan styrning av god ekonomisk hushållning gällande investering med egna medel än vad större kommuner har. Vi kommer behöva låna under en period och kan därefter använda resultatet för att återbetala de lån som behövs idag.

Kommunfullmäktiges mål:

- Resultatnivån ska uppgå till lägst 2 procent av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag i genomsnitt under mandatperioden
- Investeringar exkl. taxefinansierad verksamhet ska över mandatperioden finansieras till 21 procent med egna medel.
- Årets resultat ska inte understiga 2 procent av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag
- Kommunens soliditet, det vill säga andelen tillgångar som finansieras med eget kapital, ska uppgå till minst 25 procent. Soliditetsmålet är inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsåtaganden.
- Självfinansieringsgraden för skattefinansierade investeringar år 2024 ska minst uppgå till 40 procent.
- Låneskulden ska inte överstiga 173 mnkr år 2024.

4.3 Personalpolitiska mål

För att uppnå god ekonomisk hushållning är det viktigt att fastställa personalpolitiska mål då personalen är kommunens främsta resurs. Att Ödeshög är en attraktiv arbetsgivare som har lätt för att rekrytera och behålla personal är viktigt såväl för den enskilde medarbetaren som för kommunens ekonomi.

Alla medarbetare i vår kommun ska känna sig trygga i sin anställning. Nolltolerans mot trakasserier och mobbning är en självklarhet. Det ligger i alla chefers ansvar att utan dröjsmål förhindra och ingripa vid minsta tendens.

Kommunfullmäktiges mål:

- Ödeshögs kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare.
- Ödeshögs kommun ska vara en innovativ och jämställd arbetsgivare

4.4 Mål för verksamheten

Verksamhetsmålen ska ta sikte på kommunens förmåga att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Utifrån den genomförda utblicken bedömer kommunfullmäktige att de nedan angivna områdena måste prioriteras under mandatperioden.

4.4.1 Tillväxt, jobb och egenförsörjning

För en liten kommun som Ödeshög är en ökad sysselsättning och ett ökat antal invånare en förutsättning för välfärden. Målsättningen att nå 6000 invånare år 2030 står fast.

Ett bra företagsklimat är avgörande för att kommunen ska kunna utvecklas och växa. En företagsvänlig attityd hos kommunens tjänstepersoner gentemot företagaren, korta och snabba beslutsvägar som garanterar en positiv, korrekt och förutsägbar tillämpning av lagar och bestämmelser är viktigt.

Ödeshögs strategiska läge utefter E4 ska utnyttjas och Företagspark E4 fortsätta att utvecklas. Samarbeta med närliggande kommuner som Vadstena bör intensifieras inte minst om de fantastiska och kommungemensamma naturupplevelser som Omberg erbjuder.

Det råder idag brist på kvalificerad arbetskraft i vår kommun, både inom offentlig och privat sektor. Här är våra nyanlända en viktig resurs att ta tillvara. Ett jobb är oftast den snabbaste vägen att lära sig det svenska språket och bli en del av det svenska samhället. Det är viktigt att det inom pendlingsavstånd finns utbildningar med inriktning mot den arbetskraft som behövs i vår kommun i den mån lokala utbildningar inte är möjliga att anordna.

Vi bör arbeta mot att nå en arbetslöshet under rikssnittet men med ambition att hamna i nivå med de kommuner i Östergötland som har lägst arbetslöshet.

Kommunfullmäktiges mål:

- Arbetslöshetssiffror ska understiga länssnittet

4.4.2 Attraktivitet, utveckling och hållbarhet för ett växande Ödeshög

En växande befolkning bidrar till att öka underlaget för kommersiell service och är viktig för företagens kompetensförsörjning. Invånarna ska vara stolta över sin kommun och tycka att den med sin variation av boendeformer är attraktiv att bo i och besöka. Företagare ska uppleva att Ödeshögs kommun är rätt plats att verka och utvecklas i.

Landsbygdens frågor är en del av vår själ. Alla ska kunna leva och förverkliga sina drömmar oavsett var i kommunen man bor. Trygga och långsiktiga villkor för jord- och skogsbrukare är en förutsättning för en hållbar avkastning på vårt naturkapital. Det är viktigt att de spelregler som ges av myndigheter inte övertolkas.

Bredbandsutbyggnad i hela kommunen ska forceras för att ge invånare och företag möjlighet att kunna verka även utanför centralorten.

Enkelheten att bygga på åkermark får inte stå över värdet av den matproduktion som marken presenterar annat än undantagsvis.

Service på landsbygden ska förbättras genom att utreda möjligheterna till viss livsmedelsförsäljning och anordnandet av kontaktdagar i våra noder med deltagande av tjänstepersoner och politiker.

Kommunfullmäktiges mål:

- God mark och planberedskap för olika bostadstyper som följer efterfrågan.
- Aktiv utbyggnad av bredband.

4.4.3 Ödeshög en trygg kommun med hög kvalitet i den kommunala servicen

Arbetet med att de som bor och vistas i vår kommun skall känna sig delaktiga och trygga i vardagen måste fortsätta. En god kommunal service av hög kvalitet är viktigt för en trygg kommun med omtanke. Vi vill ge våra medborgare den bästa service vi kan för att göra Ödeshög till en ännu attraktivare kommun att bo, leva och verka i. Vi vill särskilt prioritera arbetet med att ge alla våra barn och unga en trygg och meningsfull uppväxt, utbildning och fritid.

En växande kommun ställer samtidigt krav på att kommunen möter upp de ökade behoven av kommunal service. Vi behöver fler förskoleplatser men samtidigt mindre barngrupper. Vi behöver plats för fler elever i skolor med god arbetsmiljö. Vi vill arbeta vidare med en modern och varierande omsorg om våra äldre. En viktig förutsättning är att öka kommunens förmåga till långsiktig planering av såväl verksamheten som investeringsbehov. Vi behöver också öka takten i att möta behoven med ny teknik och nya arbetsformer, att följa och ligga i framkant vad gäller digitaliseringen är viktiga framgångsfaktorer.

Att polis, ambulans och räddningstjänst finns på plats i kommunen är viktigt för allas trygghet. Kommunens fritidsgård ska också vara en trygg och naturlig samlingsplats för våra barn och unga. Att ha möjlighet till en variation av fritidsaktiviteter är viktigt. Såväl föreningslivet som kulturlivet ska stödjas. Kulturskolan är en viktig del i detta utbud men vi bör också satsa på att underlätta för framförallt äldre och personer med funktionshinder att ta del av kultur- och fritidsutbudet.

Kommunfullmäktiges mål:

- Ökad verksamhetsutveckling genom digitalisering
- Ökad digital inkludering

5 Styrelsen grunduppdrag

5.1 Grunduppdrag

Ödeshögs kommuns vision och värdegrund utgör tillsammans med kommunala och statliga styrdokument verksamhetens grunduppdrag. Grunduppdraget är utgångspunkt för arbetet med personalpolitiska mål, finansiella mål, resursfördelning och utveckling. För att kvalitetssäkra verksamheten kopplas kritiska kvalitetsfaktorer och indikatorer till grunduppdraget.

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet (ledningsfunktion).

Kommunstyrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund.

5.1.1 Kommunledningsförvaltningen

Kommunledningen

Kommunledningen har ett särskilt ansvar för att styrelsen ska kunna ta sitt ansvar som det ledande förvaltningsorganet i den roll styrelsen har som lednings-, styrnings- och uppföljningsfunktion.

Kommunledningen har att stödja kommunstyrelsen i ansvaret för sitt grunduppdrag:

1. leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten samt göra framställningar i målfrågor som inte är förbehållna annan nämnd,
2. utöva uppsikt över övriga nämnders och gemensamma nämnders beslut,
3. ha uppsikt över avtalsamverkan som sker enligt 9 kap. 37 § KL eller enligt annan lag eller författning samt samverka i form av kommunalförbund, gemensamma nämnder och gemensamma aktiebolag,
4. ha ett övergripande ansvar för säkerhets- och trygghetsfrågor i kommunen,
5. ha ett övergripande ansvar för verksamhetsutveckling med digitala förtecken,
6. ha ett övergripande ansvar för kommunens IT-funktionalitet samt ansvara för de kommunövergripande IT-systemen,
7. kontinuerligt följa verksamhet och ekonomi i övriga nämnder,
8. ansvara för utformning och utveckling av kommunens system för intern kontroll i enlighet med vad fullmäktige beslutar,
9. upprätta förslag till program med mål och riktlinjer för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare,
10. att beredningsprocessen till kommunfullmäktige sker i enlighet med KL,
11. verkställa fullmäktiges beslut, om fullmäktige inte beslutat annat,
12. bevaka omvärldsfrågor samt regionala och internationella frågor.

Det övergripande ansvaret för samt planering av

1. översiktlig användning av mark och vatten,
2. mark- och bostadspolitiken och se till att tillfredställande markberedskap upprätthålls och att bostadsförsörjningen och samhällsbyggandet främjas,
3. kommunens klimatanpassning och övergripande miljöfrågor,
4. den kommunala energiplaneringen enligt lag om kommunal energiplanering,
5. kommunens integrationsfrågor och åtgärder mot segregation
6. att barnkonventionen beaktas och tillämpas,
7. utveckling av den kommunala demokratin

Kommunledningen ansvarar också för det brottsförebyggande arbetet.

Administrativa enheten

Den administrativa enheten svarar för funktionerna kansli, HR och lön samt kommungemensamma utvecklingsfrågor.

Kansliets övergripande uppgift är att ge administrativ service och stöttning till kommunfullmäktige och nämnderna med utskott. Verksamheten omfattar ledning, planering och samordning av kommunövergripande frågor inom ärende- och dokumenthanteringsprocesser. Vidare ansvarar kansliet för kommunens centralarkiv samt administration och utveckling av alla kommungemensamma system inom området. Vid valår fungerar även kansliet som valkansli.

HR och lön ansvarar för kommunens arbetsgivarfunktion och skall bidra till att det personalpolitiska programmet förverkligas. Funktionen ger kommunledning och kommunens verksamheter stöd i form av specialistkompetens i personalfrågor av strategisk betydelse och i viss utsträckning bedriva operativt personalarbete och svara för omvärldsbevakning inom personalområdet. Enheten ansvarar även för administration och utveckling av samtliga inom området förekommande system såsom exempelvis personaldata, lön, rehab och rekrytering. Allt i syfte att stärka kvalitet och ett

helhetstänkande inom kommunen. Funktionen levererar även till viss del HR- tjänst utanför den egna organisationen i form av avropat HR-stöd till det kommunala bostadsbolaget samt VÖKBY AB som är delägt av kommunen.

Ekonomienheten

Ekonomienheten har ett övergripande ansvar för kommunens arbete med finansiering, ekonomisk planering och uppföljning samt tjänar som servicegivare till den gemensamma kommunförvaltningens olika enheter, politiker, samt till kommunens medborgare. Genom att erbjuda ett stöd till förvaltningarna i frågor som rör ekonomi- och verksamhetsstyrning bidrar ekonomienheten till god ekonomisk hushållning i verksamheten.

För att bidra till en effektiv upphandlings- och inköpsverksamhet ingår Ödeshögs kommun i en inköpssamverkan med flera andra kommuner i Östergötland. Ekonomichefen har delegation på upphandling inom ramen för Inköpssamverkan.

Vaktmästeriets huvuduppgifter är posthantering och kopiering.

Kommunikation

Kommunikation har ett övergripande ansvar för kommunens kommunikativa budskap exempelvis gällande strategisk utformning, kanalval och grafiskt uttryck. Verksamheten fokuserar på strategiska och övergripande uppgifter med syfte att koordinera och samordna övriga verksamheters kommunikation och informationsflöde. För kommungemensamma projekt och strategiskt viktiga uppgifter föreligger även ett operativt ansvar. Enheten ansvarar för omvärldsbevakning inom verksamhetsområdet samt nyhetsbevakning för kommunen som helhet. Inom enheten ligger också ansvaret för administration och utveckling av, för området relevanta, system och plattformar för intern och extern kommunikation.

Räddning

Förutom att ingripa vid bränder och olyckor som kräver räddningsinsats, arbetar räddningstjänsten för att förebygga ovannämnda. Det förebyggande arbetet bedrivs främst genom interna och externa utbildningar samt informationskampanjer i samarbete med Östergötlands Brandskyddsförening, räddningstjänsten svarar även för tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor och lagen om brandfarliga och explosiva varor samt tillståndshantering inom dessa områden, tillsyn och tillståndshantering sker numer i samverkan med räddningstjänsten i Mjölby vilket är reglerat via avtal. I de fall väntetiden på ambulans överstiger 20 minuter på högprioriterade fall larmas räddningstjänsten.

Räddningstjänsten svarar också för kommunens kontakter med våra försäkringsgivare.

Civilt försvar, krisberedskap, trygghet och säkerhet

Trygghets- och säkerhetsenheten vid Mjölby kommun arbetar sedan flera år enligt avtal för Ödeshögs kommun. I avtalet ingår totalförsvar, krisberedskap, trygghetsfrågor, extern och intern säkerhet, brottsförebyggande frågor samt ANDTS-frågor. Frågorna utvecklas till innehåll och omfattning i snabb takt. Arbetet fokuseras på att bygga upp kommunens förmåga att hantera stora och små samhällsstörningar men också arbeta förebyggande mot brott och ANDTS. En viktig del är att genomföra utbildningar och övningar men också att utveckla strukturerad samverkan inom kommunens geografiska område, med andra kommuner, regionala aktörer och statliga aktörer som polisen och försvarsmakten.

Arbete, integration och vuxenutbildning

Enhetens grunduppdrag innehåller följande områden: arbete, integration, vuxenutbildning inklusive SFI (svenska för invandrare) samt KAA (kommunala aktivitetsansvaret). Enheten har även helhetsansvaret kring en sammanhållen process för kommunens feriearbeten/arbetare.

Det åligger varje kommun att ha en arbetslöshetsnämnd enligt lag om arbetslöshetsnämnd, där det framgår att arbetslöshetsnämndens uppgift är att vidta eller främja kommunala åtgärder för att förebygga arbetslöshet och minska verkningarna av arbetslöshet.

Enligt bosättningslagen åligger det varje kommun att ta emot nyanlända enligt anvisningstal som revideras en gång per, och ingår i enhetens ordinarie arbete. Sedan 2022 är uppdraget utökat med det kommunala mottagandet av individer som söker skydd enligt massflyktsdirektivet.

Den kommunala vuxenutbildningen som styrs genom skollagen har som mål att stödja och stimulera vuxna i deras lärande och ge dem möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens för att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet. Kurser på grundskole- och gymnasialnivå tillhandahålls via externa aktörer.

Kommunerna har också aktivitetsansvar enligt skollagen för individer 16-20år som riskerar att hoppa av gymnasieskolan, inte går i gymnasieskolan samt individer som saknar gymnasieexamen. Det åligger en kommun att erbjuda lämpliga individuella åtgärder där huvudsyftet är att slutföra en gymnasieutbildning.

På organisatorisk nivå ska enheten arbeta för att utveckling av hållbara strategier för att kunna möta de utmaningar som finns och ge kommuninvånare större möjligheter att etablera sig och vara konkurrenskraftiga på arbetsmarknaden.

På individnivå ska enheten arbeta för att identifiera svårigheter som finns och som kan komma att uppstå samt hitta möjliga vägar framåt mot målet att bli egenförsörjande.

Att fler når en egenförsörjning genom arbete och/eller studier är mycket viktigt för kommunens utveckling. Centralt i detta sammanhang är vägledning och stöd till arbete och/eller studier samt intern och extern samverkan som bidrar till minskade kostnader.

Näringslivsenheten

Näringslivsenhetens uppdrag är att verka för ett starkt och utvecklande näringsliv inkl. besöksnäringen och turismen, i Ödeshög.

Tjänsten fokuserar på att skapa bra förutsättningar för tillväxt och utveckling och ett gynnsamt klimat för företagare, medborgare och besökare.

Genom rådgivning, nätverkande och lotsning hjälper vi företag framåt i olika ärenden.

Uppdraget verkställs bl.a. genom:

- Företagsbesök och nätverksarbete, för att bygga och skapa förtroendefulla relationer med och inom det lokala näringslivet
- Kommunikativa aktiviteter på näringslivs- och besökswebben, samt utvalda sociala medier
- Identifiera utmaningar, behov och möjligheter och samordna insatser internt och tillsammans med regionalt företagsfrämjande aktörer och stödorganisationer
- Omvärldsbevakning och framtidsspaning
- Koordinera, underlätta och medverka till nya etableringar
- Stärka kommunens varumärke tillsammans med stolta ambassadörer

TEKNISKA ENHETEN

Tekniska enhetens grunduppdrag är;

1. Förvalta, underhålla och drifva kommunens fastigheter och lokaler och övriga anläggningar
2. Förvaltning, drift och underhåll av kommunens allmänna VA-anläggningar och kommunens avfallsanläggningar
3. Förvaltning, drift och underhåll av gator, vägar, parker, hamnanläggning, gatubelysning och övriga allmänna platser i kommunen
4. Måltidsverksamheten i kommunen
5. Lokalvårdsverksamheten i kommunen

Förvaltningens verksamheter består av tre enheter, tekniska enheten, kostenheten och enhet för lokalvård.

Tekniska enheten

Tekniska enheten ansvarar för offentlig belysning, gata/vägar, park, kommunens fastigheter/lokaler, hamnanläggning och allmänna platser, vatten och avlopp, renhållning samt kommunens skogsinnehav och övrigt markinnehav. De olika verksamheterna inom tekniska enheten finansieras på olika sätt.

Kommunens tekniska verksamhet utförs av det kommunala bolaget Ödeshögsbostäder AB (ÖBO) på uppdrag av kommunens tekniska förvaltning. Bolaget utför tjänster inom följande verksamhetsområden:

- Kommunens fastigheter
- Gator, vägar, parker och anläggningar
- Renhållning
- Vatten och avlopp

Kommunens fastigheter

Tekniska enheten förvaltar kommunens samtliga fastigheter och är lokalförsörjningsansvarig i Ödeshögs kommun vilket innebär ansvar för förvaltning av kommunens fastigheter och inhyrning av lokaler samt nybyggnation för att möta kommunens behov av verksamhetslokaler. Vidare genomförs förstudier, kalkylering, förprojektering, projektering, upphandling och projektledning samt slutbesiktning av såväl mindre som större investeringsprojekt. Tekniska enheten genomför även ekonomisk uppföljning avseende befintliga fastigheter samt investeringsprojekt.

Enheten/Öbo ansvarar för dialog med förvaltningarna som en del av lokalförsörjningsuppdraget. Förvaltningarna specificerar sitt behov och lägger fram kostnadsram. Enheten lämnar förslag för att möta verksamheternas behov inom deras budget.

- Tillhandahåller attraktiva lokaler till den kommunala verksamheten.
- Verka för säkerhet, hållbarhet och god inomhusmiljö
- Tillhandahålla avtalad fastighetsservice till den kommunala verksamheten

Gator, vägar, parker och anläggningar

Tekniska enhetens huvuduppdrag är att anlägga, driva och underhålla allmänna platser såsom gator, torg, parkeringar, parker och tätortsnära natur samt att svara för myndighetsutövning enligt Trafiklagstiftningen. Medborgarna ska uppleva en bra tillgång till parker, grönområden och natur samt att trafikregler, skyltning för gator och vägar m.m., där kommunen är huvudman, är lättförståeliga.

Renhållning

Kommunen ska erbjuda invånare och företag en avfallshantering med hög servicegrad och samtidigt prioritera miljöhänsyn, resurshushållning och kostnadseffektivitet. Det övergripande målet för återvinning och avfall är att ta det, enligt miljöbalken och A2030, kommunala ansvaret för hushållsavfall samt att tillgodose övriga gemensamma behov av infrastruktur för avfall och återvinning i kommunen. Det innebär att tekniska förvaltningens kommunala ansvar är att samla in hushållsavfall från abonnenter och se till att det tas omhand på rätt sätt. Det innebär även att utföra slamtömning från till exempel brunnar och tankar samt att driva kommunens återvinningscentral. Dessa båda verksamheter är taxefinansierade. Sluttäckning av Visjö deponi ingår i ansvaret.

Vatten- och avloppsverksamheten

Vatten- och avloppsverksamheten är taxefinansierad, vilket innebär att intäkterna från de tjänster som levereras skall täcka de kostnader som finns inom verksamheten. Verksamheten styrs genom lagkrav och regleras av tillstånd från tillsynsmyndigheten.

Ödeshögs kommun ska ha en hållbar och säkrad VA-försörjning som har som utgångspunkt att påverkan på miljön ska vara minsta möjliga och att invånarnas hälsa ska vara tryggad. VA-försörjning ska ombesörja de behov som kommunens befolkningsutveckling genererar och de behov av anpassning som klimatförändringarna kommer innebära.

Förvaltningens uppdrag är att säkerställa att verksamheten uppfyller ställda myndighetskrav när det gäller så väl lokala som regional och nationella mål. Var verksamheten ska finnas och verka styrs utifrån, av KF beslutade verksamhetsområden. Förvaltningen har som mål att säkerställa ett rent och friskt vatten idag och i framtiden.

Kostenheten

Kostverksamheten i Ödeshögs kommun omfattar måltider till förskola, skola, äldreomsorg och hemtjänst. Enheten arbetar utifrån Livsmedelsverkets riktlinjer och rekommendationer samt kommunens kostpolicy.

Det finns två produktionskök samt fyra mottagningskök. Enheten arbetar sedan flera år tillbaka med konceptet ”Från jord till bord” vilket syftar till att öka förståelsen hos barn och elever för matens väg fram till tallriken och vilka aspekter som påverkar odling, produktion, transport och tillagning.

Enheten för lokalvård

Enheten utför lokalvård åt den kommunala förvaltningen. Arbetet sköts både manuellt och med maskiner. Lokalvården arbetar med ett säkert miljötänk vid bruk av kemikalier samtidigt som det fortlöpande pågår ett arbete med att minska kemikalieanvändandet.

5.1.2 Samhällsbyggnadsförvaltningen

Plan- och byggenheten

Enheten arbetar både för samhällsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen. De strategiska utvecklingsfrågor som enheten arbetar med kopplade till kommunstyrelsen är översiktsplanering, bostadsförsörjning, klimatanpassning, avtal, arrenden och markförsäljningar/inköp. Enheten representerar även kommunen i regionala forum för bland annat länstransportplan, bredbandsutbyggnad, samhällsplaneringsfrågor och kollektivtrafikförsörjning.

5.2 Kritiska kvalitetsfaktorer

Medborgarens (brukare, barn, elever, företag, kunder etc.) perspektiv

Kritiska kvalitetsfaktorer	Beskrivning
Ökad sysselsättning	Att fler når en egen försörjning är mycket viktigt för kommunens utveckling. Centrala kritiska kvalitetsfaktorer är därför minskad arbetslöshet, ökad sysselsättningsgrad och minskade kostnader för försörjningsstöd. Faktorerna måste värderas gemensamt för att kunna ge en samlad bild av utvecklingen.
Utbildningsnivå	Att den generella utbildningsnivån höjs är väsentligt för att nå en permanent högre sysselsättningsgrad och att därigenom säkra företag, organisationers och kommunens kompetensförsörjning. Våra äldres trygghet och välmående på särskilt boende är i hög grad beroende på välutbildad och motiverad personal. Vidareutbildningar av befintlig personal och planerad tillgång till kompetenta vikarier är kritiska faktorer.
Tillgång till internet	Företag och privatpersoners tillgång till internet är avgörande om samhället ska kunna nå en högre grad av digitalisering. Särskilt kritisk kvalitetsfaktor i tillgången är att fiberutbyggnaden (eller annan motsvarande teknik) ökar.
Nöjda medborgare	Att invånarna trivs i Ödeshögs kommun och tycker att kommunen levererar service av god kvalitet är en mycket viktig faktor för att behålla våra invånare och att antalet invånare ökar.

Verksamhetsperspektivet

Kritiska kvalitetsfaktorer	Beskrivning
Uppdaterade detalj- och exploateringsplaner	För bostadsbyggande men även för näringslivets behov är det väsentligt att det finns en hög planberedskap i kommunen. Att ha uppdaterade detaljplaner och aktuella exploateringsplaner som förenklar en etablering är därför en kritisk kvalitetsfaktor.
Samverkan internt och externt	För att nå den utveckling vi vill är samverkan både internt i kommunen men framförallt med externa parter såväl företag som andra kommuner och organisationer av avgörande betydelse. Att samverkan fungerar optimalt, inte minst mellan förvaltning och politiker, är en kritisk faktor.
Planeringsprocesser	Ett ökat fokus på långsiktig planering och att skapa planeringsprocesser som underlättar detta är särskilt viktigt för att nå kvalitet i verksamheten

Medarbetarperspektivet

Kritiska kvalitetsfaktorer	Beskrivning
Friska medarbetare	Friska medarbetare är en avgörande faktor för att vi ska kunna bedriva den kommunala servicen med hög kvalitet. Arbeta långsiktigt för att förebygga långtidssjukskrivningar och tidigt vidta åtgärder för rehabilitering.
Medarbetarengagemang	Engagerande medarbetare är nödvändigt för att kommunen ska kunna bedriva och utveckla den kommunala servicen. Medarbetare som aktivt arbetar med att nå hög kvalitet på effektivaste sätt är en viktig förutsättning för att använda skattemedel där de bäst behövs
Resursförsörjning	Att kunna rekrytera och behålla personal är en kritisk faktor. För att klara framtidens behov av resursförsörjning behöver verksamheten också identifiera och införa digitala lösningar.

Ekonomiperspektivet

Kritiska kvalitetsfaktorer	Beskrivning
Prognossäkerhet vid ekonomiska uppföljningar	För att planera och prioritera hur kommunens ekonomiska resurser används är det särskilt kritiskt att de ekonomiska prognoserna som görs är tillförlitliga och att rapporteringen sker regelbundet såväl för kommunen i sin helhet samt inom nämnder och styrelser
God ekonomisk hushållning	God ekonomisk hushållning är ett begrepp som ska genomsyra hela verksamheten. Att kommunens resurser används till rätt saker och på så effektivt sätt som möjligt är en särskilt kritisk faktor för att mäta levererad kvalitet. Precisionen i planering, genomförande och uppföljning av investeringar påverkar kommunens ekonomi i hög grad och är därför en kritisk faktor.

6 Planeringsförutsättningar

Möjligheterna till utveckling i Ödeshögs kommun påverkas i hög grad av vad som händer i vår omvärld.

6.1 Omvärldsanalys

Utdrag ur Ekonomirapporten, maj 2023

De ekonomiska utmaningarna för kommuner och regioner blir nu alltmer påtagliga. Hög inflation, ökade pensionskostnader och stigande räntekostnader bidrar till ett historiskt lågt resultat. Många kommuner och nästan alla regioner förväntas redovisa underskott både i år och nästa år. Resultaten i kommuner och regioner faller i år med nära 50 miljarder till –6 miljarder kronor för att sedan falla ytterligare till –28 miljarder 2024, om inga åtgärder skulle vidtas. Åtgärder kommer dock att vidtas. Men på flera håll är underskotten så stora att de inte är möjliga att hantera på kort sikt, vilket innebär att resultatnivån trots åtgärder i de allra flesta regioner och många kommuner förväntas bli negativ både i år och nästa år. SKR räknar därför med stora underskott även 2024, trots kommunernas och regionernas arbete med effektiviseringar, besparingar och eventuella skattehöjningar. När och hur mycket inflationen dämpas är avgörande för den ekonomiska utvecklingen. SKR bedömer att resultaten återhämtas under 2025 och 2026. Samtidigt ökar de långsiktiga behoven av välfärd och bristen på arbetskraft växer när invånare över 80 år blir allt fler. Kompetensförsörjningen fortsätter att vara en stor utmaning. Den långsiktiga situationen, och därmed utmaningarna, ser olika ut beroende på kommunens eller regionens ekonomiska ställning, struktur, investeringsbehov och framtida befolkningsförändring.

6.2 Arbetsmarknad och utbildning

Reformeringen av arbetsmarknadspolitiken likaså reformeringen av Arbetsförmedlingen fortskrider. Denna nationella förändring medför förändringsprocesser på regional och kommunal nivå, som speglar sig i bl.a. nya överenskommelser, arbets sätt och rutiner. Arbetsmarknaden ser god ut generellt, och särskilt för Ödeshögs kommun. Målsättningen är att fortsätta arbeta på bredden för att tillmötesgå behoven.

Dimensionering av gymnasial och vuxenutbildningen pågår och ska färdigställas år 2024, för att träda i kraft år 2025. Lagen kommer att ställa krav på att kommuner samverkar i kluster om minst 3, och väger in arbetsmarknadens behov när utbildningar inom gymnasieskolan och komvux på gymnasial nivå planeras, dimensioneras och erbjuds. Förhoppningen är att dessa samarbeten ska leda till ett bredare utbud inom områden/branscher som efterfrågar arbetskraft samt fler individer som bidrar till kompetensförsörjningen.

6.3 Befolkningsutveckling och prognos

En fortsatt positiv befolkningsutveckling är viktig för kommunen och för det krävs att fler bostäder tillskapas. I översiktsplanen samt bostadsförsörjningsprogrammet med tillhörande arbetsdokument planeras för olika bostadstyper och insatser för att öka bostadsbyggandet i hela kommunen. För att detta ska förverkligas krävs att investeringar sker i planerad takt som möter upp efterfrågan och behov.

De senaste åren har befolkningsutvecklingen fluktuerat i mindre tal både upp och ner. Men sett över tid så har befolkningen vuxit, från 5 174 invånare år 2013 till 5 317 personer år 2022. Under år 2021 påbörjades byggnation av nya bostäder i hela kommunen och även olika typer av bostäder vilka förväntas bidra till en positiv befolkningsutveckling kommande år.

6.4 Kommunens övergripande styrande dokument

Detta planeringsdirektiv är tillsammans med översiktsplanen de två övergripande dokument som avser styra utvecklingen i Ödeshög kommande år. Med den fastställda visionen är det samtidigt viktigt att vi är aktiva utanför vår kommungräns. Våra styrdokument ska sättas in i kedjan av styrdokument från kommunen via Regionerna, via staten och EU till den internationella nivån. Vi ska lyfta blicken och framförallt bli en aktör i det regionala sammanhanget men även i nivåerna ovanför.

7 Utveckling av verksamheten

7.1 Kommunstyrelsens kvittens av Kommunplanen

Kommunstyrelsen har att hantera kommunfullmäktiges prioriterade målområden. Styrelsen är kommunens ledande förvaltningsorgan och därmed ansvarig för all verksamhet som inte tilldelats annan nämnd. Kommunplanen styr därför kommunstyrelsens hela verksamhet. Kvittensen i detta kapitel utgörs därför enbart av de delar som berör kommunstyrelsen såsom verksamhetsutövare.

Näringslivsfrågor lyfts särskilt i kommunplanen. Ett bra företagsklimat gynnar hela kommunen. Utveckling av företagspark E4 och Östgötaporten, tillgång till mark och fastigheter för näringslivsutveckling. Satsningar för att öka nyföretagande, öka turism och aktivt stötta besöksnäringen genomförs.

Bostadsbyggandet behöver fortsätta inte minst för den äldre befolkningen i kommunen.

Marknadsföring och att stärka varumärket lyfts som ett viktigt område. Det berör hela kommunen och kommer bli viktigt för att nå de av fullmäktige prioriterade målområdena. Det är samtidigt ett grunduppdrag för KS.

Möjligheten till att inrätta ett medborgarkontor ska undersökas och att där även involvera statliga myndigheter som Arbetsförmedling, Skatteverket, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten. Möjligheter till bankservice bör inkluderas i ett medborgarkontor. Dialogen med medborgarna ska stärkas.

Inom ramen för satsningen på barn och unga lyfts vikten av ett aktivt brottsförebyggande arbete samt utveckling och underhåll av lekplatser och grönytor. Andra områden som lyfts är hållbar utveckling utifrån Agenda 2030 men även arbetet med ökad energieffektivisering och ökad användning av hållbara energikällor med ytterligare satsningar på solenergi för att behålla vår nationella topplacering.

Närproducerade livsmedel är fortsatt en viktig fråga och kommunen ska ligga i framkant inom detta område.

Inom kommunledningsförvaltningen lyfts särskilt förmågan att ställa om beroende på ändrade förutsättningar så att resurser används optimalt. Ett bra ledarskap och engagerade medarbetare är av stor vikt för positiv utveckling av kommunens service till medborgarna. Medarbetarna lyfts fram liksom vår förmåga att såsom arbetsgivare attrahera och behålla arbetskraft. Ett aktivt jämställdhetsarbete där kommunen som största arbetsgivare ska vara ett föredöme och att minimera sjukfrånvaron lyfts också särskilt fram i kommunplanen.

7.2 Uppdrag

För planeringsperiodens första år, 2024, beslutar fullmäktige att inte lägga ut några nya uppdrag. För plan perioden 2025-2026 kan fullmäktige återkomma med uppdrag.

7.3 Kvalitetssäkring och utveckling av grunduppdraget

7.3.1 Kommunledningsförvaltningen

Kommunledningen

Kommunledningen måste främst koncentrera sig på att utveckla styrningen för de målområden som fullmäktige fastställt för mandatperioden.

Kommunledningens arbete med att utveckla den strategiska ledningen, uppföljningen och den långsiktiga planeringen för kommunen behöver både omfatta förvaltningsorganisationerna och de

kommunala bolagen men också de olika samarbeten kommunen ingått. Detta för en samlad effektiv och ändamålsenlig kommunal verksamhet som helhet.

Administrativa enheten

Inom personalområdet så har ett uttalat fokus på samverkan och samarbete slagit igenom och lett till att funktionen får en ökad grad av extern input och utveckling utifrån ökad omvärldsförståelse och regional kompetens inom HR-frågorna. Arbetet med den interna arbetsgivarpolitiken har också ökat i form av interna kompetensutvecklingsnätverk för kommunkoncernens samtliga chefer.

Under 2024 kommer ett stort arbete genomföras för att förbereda implementeringen av nytt system inom lönehantering. Driftstart är planerad till november 2024.

Trygghet och säkerhet

Frågorna om krisberedskap, civilt försvar, trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete samt intern och extern säkerhet kommer vara fortsatt prioriterade. Kraven från nationell nivå ökas i snabbt takt samtidigt som osäkerheten i omvärlden har ökat. Kommunerna behöver vara förberedda på att klara sina grundläggande uppdrag under svåra samhällsstörningar. Övning och utbildning behöver fortsätta men även att bygga strukturer och upprätta/uppdatera styr- och stöddokument.

Kommunikation

Kommunikationsenheten var hårt belastad under pandemin och det stora informationsbehov den medförde. Funktionen har ändå kunnat bedriva strategiskt arbete men behöver nu fokusera på att ta hand om underhåll och utveckling av befintliga system och kanaler. Förebyggande arbete med kriskommunikation är ett prioriterat område som följer arbetet inom Trygghet och säkerhet. För att stärka medarbetarkommunikationen arbetas ett nytt intranät fram under 2023 och 2024 med lansering i början av 2024. I ett tydligt varumärkesarbete samt säkerställa lagar och regelverk till exempel tillgänglighetsdirektivet och GDPR, behöver mallar med grafiskt manér tas fram. Detta för att stötta medarbetare i produktion av material samt ge medborgare en tydlig bild och avsändare av kommunens kommunikation.

Kommunikation är inget självändamål, utan har ett klart syfte - att bidra till att organisationens övriga mål uppfylls. För att utveckla grunduppdraget behöver organisationen och dess ansvar kring kommunikationsområdet tydliggöras och stärkas.

Ekonomienheten

För att utveckla grunduppdraget samt kvalitetssäkra budget- och uppföljningsarbetet i kommunen har ekonomienheten standardiserat och förenklat dessa processer genom att implementera moduler i ekonomisystemet.

I kommunen är budget- och prognosprocessen ett viktigt instrument för att styra verksamheterna. Ekonomienheten har implementerat en modul i ekonomisystemet "Budget & Prognos" som är utvecklad utifrån hur planeringsarbetet i kommunen är upplagt. Systemet ger ett kvalitetshöjande stöd i alla moment och en väsentlig tidsbesparing i budget- och prognosarbetet. Under kommande år kvarstår arbetet med att utbilda alla chefer i systemet för att uppnå större självständighet och effektivitet. All tid som frigörs i budgetprocessen kan istället läggas på verksamhetsutveckling.

En modul för uppföljningar, "Frågor & Analys" har implementerats som ger stöd åt förvaltnings- och verksamhetschefer vid uppföljningar. Även här kvarstår arbete med att utbilda alla chefer i systemet för att uppnå självständighet och effektivitet.

Vad gäller elektronisk fakturahantering kräver ekonomisystemet ständig utveckling.

För att möta ökade krav från verksamheten vad gäller investeringar pågår ett arbete för att utveckla anläggningsrutinen i ekonomisystemet.

Under året kommer ekonomienheten tillsammans med övriga förvaltningar att arbeta fram en ny investeringspolicy som ska ge stöd vid förvaltningarnas framtagande, utförande och uppföljning av investeringar.

Ekonomienheten har även tankar runt hur inköpen i kommunen kan organiseras på ett effektivare sätt.

Arbete, integration och vuxenutbildning

Kommunernas formella och tydliga roll inom arbetsmarknadspolitiken saknas fortsatt och behöver förtydligas för att minska avståndet mellan staten som huvudaktör inom arbetsmarknadspolitiken och kommunen som huvudansvarig för den enskilda kommuninvånaren. Fokus framåt kommer fortsatt att vara omställning utifrån förändringsarbetet som pågår nationellt. Under 2024 kommer vi tillsammans med Arbetsförmedlingen och fyra kommuner till delta i ett regionalt arbetsmarknadspolitiskt projekt för att ta fram nya samverkansmöjligheter som möjliggör rätt och tillgängligt stöd för den enskilda kommuninvånaren.

Minskat mottagande av nyanlända inklusive individer som söker skydd enligt massflyktsdirektivet väntas för mandatperioden 2023-2026 utifrån nationell styrning.

Beslut om dimensionering av gymnasial och vuxenutbildningen ska färdigställas under 2024 för att träda i kraft 2025. Lagen ställer krav på att kommuner samverkar i kluster om minst 3, och väger in arbetsmarknadens behov när utbildningar inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen på gymnasial nivå planeras, dimensioneras och erbjuds. Ödeshögs kommun arbetar i nuläget mot två möjliga alternativ, det ena ett kluster med kommuner inom Östergötlands län och det andra ett kluster med Tranås kommun i spetsen. Förhoppningen är att dessa samarbeten ska leda till ett bredare utbud inom områden/branscher som efterfrågar arbetskraft samt fler individer som bidrar till kompetensförsörjningen.

Nya och/eller uppdatering av riktlinjer samt handlingsplaner utifrån de olika områden tas fram.

Näringslivsenheten

Ödeshögs kommun arbetar ständigt för att vara en företagsvänlig kommun, där öppen dialog med företagen, och förståelse för deras villkor, står i centrum.

Kommunen strävar efter att kännetecknas av ett fint företagsklimat där företagsamhet kan frodas och idéer förverkligas, så att nya verksamheter kan etablera sig och fler arbetstillfällen skapas.

De senaste årens stora världshändelser, såsom pandemi, närbelägna krig, ökade råvarupriser m.m. innebär utmanande konsekvenser för Ödeshög, med stor påverkan på många ekonomiska faktorer. Det påverkar företag och arbetstillfällen då näringsidkare ständigt tvingas prioritera sina kostnader. Industrier drabbas bl.a. av ökade transportpriser, råvarubrist och långa kreditperioder.

Många väljer att ställa om sina verksamheter och främst inom handel och besöksnäring där varsel, permitteringar och ibland även uppsägningar blir ett faktum.

För att kunna agera så starkt som möjligt, långsiktigt och hållbart för ett framgångsrikt näringslivsklimat, har vi valt att fokusera på:

- Flera gränsöverskridande samarbeten mellan kommunens nämnder, förvaltningar och kommunkoncernens bolag
- Samarbete mellan kommunen och företag, företagsgrupperingar/branschsammanlutningar, innovationsmiljöer, lokala och regionala aktörer (företagsfrämjarsystem) samt statliga myndigheter
- Att skapa goda förutsättningar för långsiktigt företagande för att främja att fler kan och vill starta, driva och utveckla företag inom kommunen
- Att utveckla ett än mer proaktivt arbete för nya företagsetableringar

- Besöksnäringen, en stor del av det lokala näringslivet, vilken spelar en mycket viktig roll för kommunen och vår attraktivitet för att få fler att vilja besöka, bo och etablera sig, för en gynnsam tillvaro i Ödeshög
- Att bevaka omvärldstrender som förändrar krav och förutsättningar för näringslivet och kommunen.

Under planperioden behöver diskussion föras med olika parter om eventuellt inrättande av ett näringslivsråd. Syfte och tänkt nytta med ett näringslivsråd behöver tydliggöras.

Ödeshög är en landsbygdskommun med fantastiska möjligheter att utvecklas, på ett långsiktigt och hållbart sätt. Kommunikation och lyhörddhet är viktigt i arbetet för att attrahera nya bolag och kompetens, och framförallt centralt för att behålla befintliga bolag och arbetsplatser inom kommunen. Allt detta är en del av den övergripande översiktsplanen, att nå målet om 6000 invånare. God service och ett bra bemötande gentemot både mindre som stora bolag är viktiga fundament för att lyckas med grunduppdraget.

Näringslivet utgör en viktig roll för Ödeshögs kommun. Här finns ett driv med stort lokalt hjärta hos de verksamma. Om vi bidrar till ett ökat lagarbete mellan alla som verkar här kan utvecklingen ta fart på riktigt!

Räddning

Räddningstjänsten strävar efter att stärka sin förmåga både operativt och förebyggande samt stärka krisorganisationen. Detta möjliggörs via ökad samverkan med Mjölby kommun samt en fortsatt utveckling av bakre ledningsstöd från RTÖG. Räddningstjänsten i Ödeshög har tillsammans med samtliga övriga räddningstjänster i länet samt länen Kalmar, Kronoberg, Blekinge och Jönköping skrivit på en avsiktsförklaring att utöka samverkan mellan ledningscentralerna och att bygga system för hjälp över gränserna vid större händelser typ skogsbränder, detta samarbete benämns R-SÖS. De närmaste åren kommer en betydande arbetsinsats krävas av både räddningstjänst och trygghets/säkerhet då det civila försvaret skall återuppbyggas

7.3.2 Tekniska enheten

Fastighet

Kommunens fastighetsförsörjning är beroende av långsiktig planering för att upprätthålla en hög kvalitet och för att kunna möta verksamheternas behov kvantitativt. Som riktmärke kan antas att om byggnation innebär detaljplansförändring så tar det fem år från politiskt beslut till att lokalerna är klara att användas. Slutsatsen av ovan är att beslut behöver fattas gällande nybyggnation och större investeringsbehov med tio års framförhållning i detalj för att möta både kommunens behov av att omhänderta befintligt fastighetsbestånd samt möjliggöra att kommunens verksamhet ska kunna växa i takt med att kommunens vision uppnås.

Utvecklingen går mot allt större fokus på god inomhusmiljö, exempelvis giftfria förskolor, bra ventilation och värme samt brand och säkerhet, med flera åtgärder, inom ramen för hållbart byggande. Vi ser en fortsatt stor potential vad gäller investeringar inom energibesparande åtgärder i befintligt bestånd.

Kompetensutveckling inom fastighetsskötsel och teknisk drift utvecklas i takt med att systemen blir allt mer komplicerade.

Lokalutredningen visar på behov i framförallt förskole och skollokaler med nya lokaler som bättre motsvarar verksamheternas behov idag och i framtiden. Projekt ny förskola har påbörjats och arbetet med nya skollokaler fortsätter.

Finns även möjligheter att flytta verksamheter till kommunala lokaler som en besparing.

Gata- och parkverksamheten

Gata- och parkverksamheten är beroende av långsiktig planering för att upprätthålla en hög kvalitet på befintlig infrastruktur samt för att möjliggöra utbyggnad av infrastrukturen i takt med att kommunen ska växa. En attraktiv kommun förutsätter bland annat trevliga och välskötta park- och grönytor, gator med hög kvalitet och möjlighet till att snabbt och säkert kunna ta sig fram som fotgängare och cyklist. Viktigt för att uppnå detta är bland annat att gator och parker beaktas vid översiktsplaner, detaljplaner och vid projektering. Det är eftersträvansvärt med konkretiserade planer och beslut med framförhållning på 10 år.

Arbetsområdets utveckling präglas av en stark digitalisering. För gata/park innebär det effektivare och noggrannare arbetsmetoder och är dessutom centralt för att vi ska vara en attraktiv och moderna arbetsgivare.

Stort fokus läggs i samarbete med andra myndigheter som till exempel Länsstyrelsen för att hitta metoder och besparingar som exempelvis slätterängar i stället för gräsklippning i och utanför tätorten.

Ödeshögs kommun ska växa samtidigt som det blir allt tydligare att människans påverkan ger allvarliga konsekvenser för natur och miljö. Detta ger ett allt större krav på all verksamhet att utvecklas för att i största möjliga mån stärka ett hållbart samhällsbyggande. För gata/parkavdelningen innebär det bland annat att det är viktigt att arbeta för att minimera skadliga utsläpp, dvs. minska nyttjande av fossilbränsle. En modern fordons- och maskinpark i kombination med nyttjande av fossilfritt bränsle är viktiga strategier.

Renhållningen

Utveckling/fokusområden bör vara:

- En aktiv kundtjänst som lämnar information och kommunikation med abonnenter och medborgare.
- Abonnenter och medborgare ska uppleva god service och tillgänglighet i kontakt med verksamheten.
- Abonnenter och medborgare ska uppleva att verksamheter bedrivs med hög kvalitet.
- Anläggningarna ska vara långsiktigt hållbara.

Renhållningsverksamheten behöver anpassas till de senaste årens förändringar av det kommunala insamlingsansvaret och andra lagkrav inom avfallsområdet. Detta innebär att återvinningscentralen behöver anpassas för att kunna sortera ut fler fraktioner bland annat krävs utsortering av plast från bygg- och rivningsavfall och en säker insamling av avfall från invasivavväxter. Vidare krävs nya avsättningsmöjligheter för de materialslag som de senaste åren nyttjats för sluttäckning av Visjö-deponi, då sluttäckningen närmar sig sitt slutskede. Från 1 januari 2024 tar kommunerna över insamlingsansvaret för förpackningar, vilket innebär att återvinningsstationerna blir kommunens ansvar. Det innebär också att kommunen behöver kunna ta emot förpackningar av materialslag, som inte tidigare sorterats ut, vid återvinningscentralen, exempel på nya förpackningsmaterial är kork, trä och keramik. Den 1 januari 2027 behöver kommunerna samla in förpackningar av glas, plast, papper och metall från bostadsfastigheter. Detta kräver andra sophämningsfordon och andra insamlingskärl än tidigare. Den 1 januari 2024 blir det obligatoriskt att samla in matavfall från privatpersoner och verksamheter, detta genomförs sedan tidigare genom att matavfall lämnas i grönpåsar som går till en optisk sorteringsanläggning i Linköping. Tekniska verken aviserade våren 2023 att den optiska sorteringsanläggningen upphör i samband med Linköping inför fastighetsnära förpackningsinsamling. Detta innebär att även insamlingen av matavfall både från privatpersoner och verksamheter behöver förändras.

Vatten- och avloppsverksamheten

Inom vatten och avloppsverksamheten (VA) visar de senaste årens situation på en allt mer utmanande situation från klimatförändringar. I en situation med högre frekvens av extremregn eller perioder med ovanligt utbredd torka är det viktigt att VA-systemen kan hantera alla uppkomna situationer.

Ödeshögs kommun ska växa samtidigt som det blir allt tydligare att människans påverkan ger allvarliga konsekvenser för natur och miljö. Detta ger ett allt större krav på all verksamhet att utvecklas för att i största möjliga mån stärka ett hållbart samhällsbyggande.

Kommunen har i huvudsak en väl fungerande VA-försörjning. En VA-plan tas fram i samband med ny översiktsplan. VA-försörjningen ska inte bara fungera idag utan måste vara långsiktigt hållbar och kunna anpassas efter framtida klimatförändringar och ökade krav samt den expansion som redovisas i översiktsplanen och kommande va-plan.

Nyanskaffningsvärdet för det allmänna va-systemet är kostsamt och det är viktigt att ledningsnät och anläggningar sköts och successivt förnyas på ett bra sätt genom digitala verktyg som underlättar uppföljning för förvaltningen. Den 10 åriga investeringsplanen ska föregås av LCC kalkyler för att minimera onödiga avgiftshöjningar.

Strategier och metoder för VA-verksamheten är att fortsätta på den inslagna vägen och investera i kunskapsuppbyggnad både personellt och med digitala system är nödvändigt. Detta så att förnyelse- och förbättringsåtgärder genomförs successivt och där de gör mest nytta, det vill säga är klokt och kostnadseffektivt.

Kostenheten

Verksamheten skall präglas av ett högt kvalitets- och utvecklingstänkande. Personal som arbetar med måltiden ska ha stor kunskap och engagemang för sitt uppdrag. Arbetet från jord till bord fortgår. Arbetsrotation i tillagningsköken är infört vilket gör att kompetensen bibehålls även vid olika ledigheter.

Undernäring är en av de största utmaningarna i äldreomsorgen. En måltid är inte bara ett intag av näring utan även en källa till glädje, gemenskap och välbefinnande. Det är viktigt att äldre personer får denna positiva upplevelse. För att nå dit behöver maten och måltidssituationerna i större utsträckning anpassas efter varje individs hälsa, smak och förutsättningar.

Lokalvård

Arbetet med kompetenshöjande åtgärder pågår fortlöpande.

7.3.3 Samhällsbyggnadsförvaltningen

Plan- och byggenheten

Att marknadsföra kommunens fördelaktiga läge och attraktiva bostadstomter är en fortsatt prioriterad fråga. Detta görs utifrån fastställt bostadsförsörjningsprogram samt tillhörande handlingsplan. Även arbete med investeringar för fortsatt utbyggnad av fibernätet är högt prioriterat för att kunna nå kommunens uppsatta mål i IT-infrastrukturprogrammet. Arbete med att genomföra Ödeshögs översiktsplan, som antogs 2020, kommer fortgå. Bland annat genom att ta fram projekteringsunderlag inför planerade investeringar.

Förvaltningen har under 2022 ansvarat för ett utvecklingsuppdrag från kommunfullmäktige, att ta fram ett gestaltungsprogram. Gestaltungsprogrammet kommer vara vägledande i fortsatta arbeten för att skapa attraktiva miljöer framförallt i tätorterna Ödeshög och Hästholmen.

Under 2023 har förvaltningen fokuserat på själva grunduppdraget (se kap 5.1) och kvalitetssäkring av detta samt fortsatta arbeten kopplade till den Genomförandeplan som är en del av kommunens översiktsplan.

7.4 Kommunstyrelsens hantering av kommunfullmäktiges mål

I kommunens styrnings- och ledningssystem ansvarar kommunstyrelsen för det arbete som krävs för att uppfylla de mål fullmäktige beslutat. Till styrelsens förfogande finns kommundirektörens ledningsgrupp som leder de processer som krävs för att nå målen och nyttjar i det arbetet hela den kommunala organisationen.

8 Budget 2024

8.1 Styrelsens driftsbudget

Driftbudget

tkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Styrelsens budget	-54 814	-48 958	-49 567	-49 567	-49 567

Styrelsens driftsbudget fördelat på ansvarsområden

Verksamhet/Nettokostnad, tkr	Budget 2023	Budget 2024
Politik	-1 913	-1 788
Kommunledningsförvaltningen		
Kommunledning	-8 666	-9 523
Administrativa enheten	-7 973	-8 063
Kommunikation	-1 565	-1 386
Ekonomienheten	-6 618	-6 335
Räddningsenheten	-7 278	-7 201
Arbetsmarknadsenheten	-5 162	-5 257
Näringslivsenheten	-2 203	-2 205
Tekniska enheten		
Tekniska enheten	-7 502	-7 730
Kost och lokalvård	-78	-79
Totalt	-48 958	-49 567

Styrelsens investeringsbudget

tkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Investeringsram, netto	-25 954	-81 613	-69 903	-176 620	-158 044

8.1.1 10-årig investeringsplan

	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032
Fastigheter	-34 250	-137 230	-128 370	-32 750	-4 792	-2 380	-2 950	-2 000	-2 300
Gata och park	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 700	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Vatten och avlopp	-13 450	-10 440	-12 174	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Renhållning		-3 000							
Expl. Bostadsomr.		-1 500	-8 500	-8 470					
Expl. verksamhetsomr					-3 000				
Bredband	-6 450	-6 450	-3 000	-3 000	-6 000				
Trafiksäkerhet och attraktivitet	-12 753	-15 000	-3 000	-4 200		-12 000			
Räddningstjänsten									
Politiska prioriteringar	-1 000	-1 000	-1 000						
Summa nettoinvestering	-69 903	-176 620	-158 044	-54 420	-20 492	-20 380	-8 950	-8 000	-8 300

Investeringsprojekten presenteras och beslutas på aggregerad nivå i planeringsdirektivet med en förklarande text till varje projektområde.

Fastigheter: Investeringar som avser kommunala fastigheter. Större reinvesteringar och strategiska investeringar kommer att ske på Solgårdens äldrecenter. En ny förskola är planerad för 2024 och en ny grundskola 2025-2026.

Gata och park: Investeringen avser framförallt gatubeläggningar enligt plan.

Vatten och avlopp: Majoriteten av investeringarna avser VA-sanering. 2026 planeras infrastruktur avseende vatten och avlopp till Sväm.

Renhållning: Investeringen avser nya avfallsfickor.

Exploatering av bostadsområden: Investeringar 2025 avser Hästholmens järnvägsområde etapp 2, 2026 Bastukullen samt 2026-2027 Sväm.

Exploatering av verksamhetsområden: 2028 planeras för iordningställande av gamla stationsområdet i Ödeshög.

Bredband: Investeringar 2024-2025 avser utbyggnad av kommunens fibernät på sträckorna St. Krokek, Ödebjörnar/Rödje. 2026-2027 avser färdigställande av projekt. 2028 avser inköp av nät i St. Åby.

Trafiksäkerhet och attraktivitet: Vid framtagandet av kommunens nya översiktsplan togs viljeinriktningar om att satsa på centrumutveckling och ökad attraktivitet. För 2024 planeras ombyggnad av Storgatan med gång- och cykelväg inklusive belysning och träd. Även gång- och cykelväg till Mc-Donald´s planeras 2024. Gång- och cykelväg med träd och belysning till Hästholmen samt flytt av busshållplats planeras för 2024-2025. Digital skylt vid E4, gång- och cykelväg mellan Röks skola och Hjäla samt mellan centrum och Gränna ligger i planen för åren 2026-2029.

Politiska prioriteringar: Avser medel för möjliggörande av inkomna medborgarförslag.

9 Konsekvenser av planeringsdirektiven

I detta kapitel redovisas konsekvenserna av den föreslagna ramen. Effektiviseringar, besparingar och tillkommande behov som är inarbetade i tilldelad ram

De effektiviseringar och besparingar som är inarbetade i kommunstyrelsens ram redovisas i tabellen här nedan.

Nettokostnad per verksamhet, tkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Minskade behov/effektivisering (+)			
Kommunledningen			
Neddragning av externa tjänster inom politiska enheten	+200	+200	+200
Uppsägning av leasingavtal inom KLK	+40	+40	+40
Upphörande av tillfällig anställning, neddragning systemkostnader inom kommunikation	+200	+200	+200
Ökad ränta på koncernkontot, ekonomienheten	+350	+350	+350
Ökning intäkter inom Näringslivsenheten	+10	+10	+10
Tekniska enheten			
Vaktmästeri	+150	+150	+150
Totalt netto omfördelningar	+950	+950	+950

- Neddragningarna förväntas inte väsentligt påverka den kommunala servicen

9.1 Sammanfattande bedömning

SKR skriver i Ekonomirapporten, oktober 2023, att kommunerna nu är inne i en fas där beslut måste fattas om hur de ska hantera en ansträngd ekonomi på kort och på lång sikt. Att väga av hur mycket verksamhet och kostnader det finns utrymme för på längre sikt är mycket svårt, men nödvändigt.

Inflationens effekt på verksamhetens kostnader, inklusive pensionskostnader och stigande räntekostnader bidrar till historiskt låga resultat trots de tillskott som regeringen föreslår i budgetpropositionen. Nu genomförs åtgärder i många kommuner för att minska underskotten på kort sikt och anpassa verksamheten för en långsiktigt uthållig ekonomi.

Samtidigt som de ekonomiska problemen är omfattade är kompetensförsörjningen redan nu en av de största utmaningarna i sektorn. Kommunerna måste därför spara samtidigt som de behöver rekrytera och behålla kompetent arbetskraft.

Ödeshögs kommun är inget undantag. De höga resultaten de senaste åren var delvis en effekt av de stora tillfälliga tillskotten från regeringen och inte enbart orsakat av en kostnadseffektiv organisation. Inför 2024 har alla nämnderna fått i uppdrag att se över verksamheterna för att hitta möjliga effektiviseringar.

Inom kommunstyrelsen gjordes bedömningen att en neddragning på niohundrafemtio tusen var möjlig utan att väsentligt påverka den kommunala servicen och att den tilldelade ramen räcker för att upprätthålla en acceptabel kvalitetsnivå i alla delar av verksamheten.

De verksamheter som ryms inom kommunledningen kan beskrivas som kommunicerande kärl med kommunens övriga förvaltningar men också med lokalsamhället i stort. Verksamheter som administrativa enheten och ekonomienheten ger service och stöd till hela den kommunala organisationen som är av avsevärde betydelse. Tekniska enheten, arbetsmarknadsenheten, näringslivsenheten och räddningstjänsten ansvarar för verksamheter som är av mycket stor betydelse för lokalsamhället i stort – både invånare, näringsliv och andra aktörer.